

Nyhetsbrev - Folkehelsearbeid 1/2019

Dette brevet går til landets fylkesmannsembeter, fylkeskommuner og kommuner, og inneholder informasjon fra Helsedirektoratet av relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid. Brevet inneholder ingen bestillinger eller oppdrag. Kategorier og temaer i nyhetsbrevene varierer.

Folkehelseprofilene 2019 for kommuner og bydeler er publisert

Den årlige folkehelseprofilen for kommuner og bydeler kan nå lastes ned fra [Folkehelseinstituttets nettsider](#). Temaet for folkehelseprofilene 2019 er *trygghet og trivsel i oppveksten*.

Folkehelsebarometeret på side fire i profilen presenterer i alt 34 indikatorer. Noen er faste fra år til år, andre er valgt med tanke på årets tema. I 2019 er det til sammen ni indikatorer i kommuneprofilene som er hentet fra Ungdataundersøkelsene. Her har ungdom bl.a. svart på hvor fornøyd de er med lokalmiljøet og sin egen helse, om de blir mobbet og hvor fornøyd de er med kommunen når det gjelder treffsteder for ungdom. I tillegg til tallene i profilen, kan kommunene finne mange andre oppdaterte tall i [Kommunehelse statistikkbank](#). Folkehelseprofilene for fylkene publiseres 12. mars.

Folkehelseprofilen er en viktig kilde for kommunene i deres arbeid med å få kunnskap om folkehelsesituasjonen. Denne kunnskapen skal legges til grunn for planlegging og for gjennomføring av folkehelsetiltak. Les mer om [bruk av folkehelseprofilene](#) hos Folkehelseinstituttet og om etablering av et [systematisk og langsiktig folkehelsearbeid](#) hos Helsedirektoratet.

Hva er viktige faktorer for lokal utøvelse av folkehelseoppdraget, og hvordan kan folkehelsemyndighetene støtte opp?

På bakgrunn av eksisterende kunnskap drøfter NIBR, OsloMet følgende spørsmål: Gitt kjennetegn ved kommuneorganisasjonen og forventninger til kommuners folkehelsearbeid (særlig §§ 1, 4, 5, 6, 7 i folkehelseloven) – hva er sentrale betingelser for oppfyllelse av folkehelseoppdraget? Og: Hva er anbefalinger til Helsedirektoratet/statlige myndigheter når det gjelder videre understøttelse av kommunalt folkehelsearbeid? Notatet kan lastes ned [her](#).

Gratis Skolefrukt til kommunale skoler med ungdomstrinn i Oslo.

Totalt kan ca. 17.000 elever få frukt minst to dager i uka

- Gratis skolefrukt er et viktig virkemiddel for å fremme folkehelse og utjevne sosiale forskjeller. Ved å benytte våre avtaler med fruktleverandører, et godt distribusjonsnett, bestillingsportal og mulighet for å få svalskep, sikrer kommunen rask og smidig start og gjennomføring av satsingen, sier prosjektleder i Skolefrukt, Tore Angelsen.

[Nyheten på skolefrukt.no.](http://skolefrukt.no)

Bare drøyt 30 kommuner har tatt dette virkemiddelet i bruk. Erfaringene fra skolene er gode – Lærerne opplever at elevene blir mer konsentrerte og det blir bedre sosialt miljø. Bli inspirert på Skolefrukts **nye nettside**: www.skolefrukt.no og gi tilbudet selv.

Oppdateringer i nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsedirektoratet har i retningslinjen gjort flere endringer for å samsvare med ny forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjenesten, som trådte i kraft 1. november 2018. Ny kjønnsnøytral tittel "helsesykepleier" er endret.

Kapittelet om opplysningsplikt er oppdatert, og det er lagt til to nye anbefalinger:

- Arbeidsdokument i skolehelsetjenesten
- Måling av hodeomkrets i helsestasjon 0-5 år

Foto: Jojo Studio

Hele retningslinjen for veiing og måling er under revidering. Anbefalingen for måling av hodeomkrets har vært prioritert da mange friske barn med stor hodeomkrets har blitt unødvendig henvist til spesialisthelsetjenesten for utredning. Det anbefales nå å benytte nasjonal vekstkurve fra Vekststudien i Bergen for vurdering av hodeomkrets blant barn 0-2 år.

Det er videre gjort flere mindre endringer i retningslinjen, for fullstendig oversikt se: [Oversikt over endringer i nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, februar 2019](#)

Generasjon prestasjon? Ungdoms opplevelse av stress og press

NOVA, OsloMet, har publisert en artikkel som tar for seg hvor mange ungdommer som opplever prestasjonspress på ulike områder og hvor mange som har problemer med å takle presset de står overfor. Et viktig funn er den store variasjonen som finnes mellom ungdom. Funnene i artikkelen, som er basert på ungdomsundersøkelser gjennomført over hele landet, bidrar til å nyansere forestillingen om en ungdomsgenerasjon der flertallet er utsatt for et massivt press og som ikke har den nødvendige kapasiteten til å håndtere presset de er utsatt for. Artikkelen kan lastes ned [her](#).

Utvikling av en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk

Et sentralt formål med en kommunal frivillighetspolitikk er at den skal stimulere til økt samspill og samarbeid mellom kommunen og foreningene og mellom foreningene. Hva anbefaler lag og foreninger lokalt? Frivillighet Norge har utarbeidet en rapport på bakgrunn av bistand til 26 kommuner med å utvikle en helhetlig kommunal frivillighetspolitikk. Rapporten tar for seg utfordringer, kommunen som tilrettelegger, ressurser og samarbeid og kontaktpunkter mellom lag/forening og kommunen. Rapporten kan brukes som et grunnlagsmateriale i kommuners videre arbeid med utvikling av frivillighetspolitikken. Den kan lastes ned [her](#).

Vil du bli nasjonal pådriver for et tryggere samfunn?

Mange av de som har høyere risiko for å bli skadet eller omkomme i brann mottar hjemmebaserte tjenester fra kommunen. Det gjelder for eksempel eldre med hjelpebehov, rusavhengige og mennesker med psykisk helseproblematikk. Brannsikkerheten i hjemmet er ikke alltid god nok, og mange trenger hjelp for å være trygge i eget hjem. God oppfølging fra kommunen med samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten, brannvesenet og andre kommunale tjenester som har risikoutsatte i sine målgrupper, er viktig for å forebygge brann hos sårbare grupper.

Helsedirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) støtter kommunenes viktige arbeid med veiledning og utvikling av opplæringsopplegg gjennom den nasjonale satsningen "Livsviktig". Det skal om kort tid også rekrutteres **nasjonale pådrivere** som skal jobbe nasjonalt med brannsikkerhet for risikoutsatte grupper. Pådriverne ansettes i Skadeforebyggende forum for en prosjektperiode på 3 år og skal blant annet:

- formidle kunnskapen om risikofaktorer og forebygging
- motivere til økt samarbeid mellom brann og helse i kommunene
- bygge nettverk, arrangere konferanser og bidra til å etablere lokale møtearenaer
- identifisere gode eksempler og spre disse til andre kommuner
- samle erfaringer slik at prosjektet kan sette spor

Vi ser etter nasjonale pådrivere fra helse- og omsorgstjenesten og brann- og redningsvesenet. Vil du vite mer om prosjekt Nasjonale pådrivere?

Kontaktperson: Barbro Hatlevoll, DSB. E-post: barbro.hatlevoll@dsb.no Du kan lese mer om "Livsviktig" her: <https://www.dsb.no/livsviktig/>

Klepp kommune er re-godkjent som Trygt lokalsamfunn

I Klepp kommune står trygghet og sikkerhet for kommunens innbyggere i fokus. Det ble grundig dokumentert da man markerte at kommunen blitt re-godkjent som Trygt lokalsamfunn.

Les om arbeidet i Klepp kommune der barnesikkerhet og fallforebygging er sentrale temaer:

<https://www.skafor.org/nyheter/2019/klepp-kommune-regodkjent/>

Artikkel i Jærbladet:

<https://www.skafor.org/skafor-i-media/2019/klepp-held-fram-som-trygt-lokalsamfunn/>

KONFERANSER OG SEMINARER

Program for folkehelsearbeid i kommunene 2019 – påmeldingsfrist 28. februar

Tid: 28.- 29. mars 2019

Sted: Oslo, Gardermoen. Scandic Oslo Airport

Program for folkehelsearbeid i kommunene er i 2019 inne i sitt tredje år. Siden programmets start i 2017 har det skjedd mye i kommuner, kompetansesentre, FoU-miljøer og i organisasjoner. Formålet med konferansen er å gi innsikt i de ulike delene av programmet, inspirere, være en drøftingsarena og gi mulighet for innspill til det videre arbeidet.

Målgruppe: Sentrale personer for folkehelsearbeidet i kommuner og fylker, lokale og regionale politikere, organisasjoner, kompetansesentre og forskningsmiljøer som arbeider med helsefremming og forebygging.

Konferansen vil bestå av flere drøftingsarenaer, med ulike seminarer.

Påmelding gjelder for deltagelse begge dagene.

[Påmelding](#) innen 28. februar! Vel møtt!

Gå ikke glipp av den første nasjonale regelverkskonferansen for alkohol og tobakk!

Tid og sted: 4.-5. april 2019, Gardermoen

Helsedirektoratet inviterer deg som jobber med alkohol- eller tobakkskadeloven til to dager med faglig påfyll og inspirasjon. Alle landets kommuner og fylkesmannsembeter er invitert.

Konferansen er for deg som vil ha økt kompetanse på alkohol- og tobakkskadeloven med spesielt fokus på regelverk knyttet til søknadsbehandling, håndheving og ansvarlig alkoholhåndtering.

Helsedirektoratet dekker overnatting, opphold og middag.

Påmelding innen 20. mars: [Les mer og meld deg på her](#)

Kurs i tilsyn med miljørettet helsevern og radon

Tid og sted: Onsdag 5. juni 2019, Gamle Museet, Dronningensgt.4, Oslo.

Trenger du å oppdatere deg om tilsyn med miljørettet helsevern og radon? Da bør du sette av dagen **5. juni** og melde deg på kurs. Kommunene har ansvaret for å føre tilsyn med faktorer som påvirker innelimaet i skoler, barnehager og utleieboliger. Radon i inneluft, som gir økt risiko for lungekreft, er en av disse faktorene. Kurset vil gi veiledning i tilsyn med miljørettet helsevern, med spesielt vekt på radon, det vises bl.a. til "Veileder i tilsyn med radon i skoler, barnehager og utleieboliger" (IS- 2409, 2016). Kurset arrangeres av Helsedirektoratet og Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA).

Kursprogram er under utarbeiding og vil bli lagt ut på hjemmesidene til arrangørene.

Målgruppe: Kommuner og personell med ansvar for tilsyn med miljørettet helsevern.

Ingen deltakeravgift. Reise og evt. opphold bestilles og dekkes av hver enkelt deltager.

[Meld deg på her!](#) Frist: 3. mai

Kontaktpersoner: Finn Martinsen, Helsedirektoratet, finn.martinsen@helsedir.no og Bård Olsen, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet, bard.olsen@dsa.no

Klok av skade?

Skadeforebyggende forums årskonferanse

Tid og sted: Torsdag 4. april 2019, kl. 10-14 (inklusive en enkel lunsj), Thon Hotel Opera, Dronning Eufemias gate 4, Oslo

Skadeforebyggende forums årskonferanse «Klok av skade?» er en møtearena på tvers av fag og profesjoner. Her møtes skadeforebyggere fra ulike sektorer, programmet byr på inspirerende og tankevekkende innlegg og diskusjoner, og det bygges nettverk på tvers av profesjoner.

Konferansen er kostnadsfri for medlemmer, kr 500 for andre.

Etter konferansen holdes årsmøte i Skafor.

For mer informasjon se <https://www.skafor.org/arrangementer/arsmote-og-konferanse/>

Påmelding innen 22. mars til post@skafor.org (begrenset deltakerantall)

HEPA-konferanse i Odense 28-30. august

[HEPA Europe](#) (European network for the promotion of health-enhancing physical activity) er et WHO-nettverk som jobber for å fremme fysisk aktivitet i et vidt perspektiv. I år arrangeres den 15. HEPA konferansen i Odense 28.-30 august. På konferansen vil det være spesiell oppmerksomhet rundt hvordan utforme våre omgivelser for å stimulere til fysisk aktivitet. Det vil være mulig å ta del av oppdatert forskning på feltet, se nærmere på arbeidet i Odense samt diskutere og bygge nettverk med forskere og folk som jobber med dette til daglig i Norden og andre deler av Europa. Det vil videre rettes en del oppmerksomhet mot den [globale handlingsplanen for økt fysisk aktivitet](#).

Frem til 24. mai er det redusert deltakeravgift. Les mer om konferansen på [nettsiden](#).

Foto: Lokale og Anlægs fonden

NYTTIGE LENKER – FOLKEHELSEARBEID

- **Helsedirektoratet:**
Folkehelse og forebygging: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse>
Folkehelsearbeid i kommunen: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen>
Veivisere i lokale folkehelseiltak: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen/veivisere-i-lokale-folkehelseiltak>
Søke om tilskudd: <https://helsedirektoratet.no/tilskudd>
- **Folkehelseinstituttet:**
Folkehelseprofiler og kommunehelse statistikkbank:
<http://www.fhi.no/helsestatistikk/folkehelseprofiler>
<http://khs.fhi.no/webview/>
Diverse - lokalt folkehelsearbeid:
<http://www.fhi.no/helsestatistikk/folkehelseprofiler/folkehelsearbeid-i-kommunen>
- **Helse- og omsorgsdepartementet:**
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/folkehelse.html?id=10877>
- **Helsebiblioteket – samfunnsmedisin og folkehelsearbeid:**
<http://www.helsebiblioteket.no/samfunnsmedisin-og-folkehelse/metoder-i-folkehelsearbeidet>
- **Kommunetorget:** <http://kommunetorget.no/>
- **KS - Verktøykasse for strategisk folkehelsearbeid:** <http://www.ks.no/fagomrader/helse-og-velferd/folkehelse/verktoykasse-folkehelse/>
- **Sunne kommuner:** <http://sunnekommuner.no/>
- **Skadeforebyggende forum:** <http://skafor.org/>
- **Statens seniorråd:** <http://seniorporten.no/>
- **Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid:** <http://nemfo.no/>